

Asia: VN/23633/2023

## **Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta sairausvakuutuslain 5 luvun 8 §:n muuttamisesta**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Vanhusasiavaltuutettu on itsenäinen ja riippumaton viranomainen, jonka lakisääteisenä tehtävänä on edistää ikääntyneiden oikeuksien toteutumista.

Osa tätä tehtävää on seurata lainsäädännön kehittämistä ja toimeenpanoa sekä yhteiskunnallista päätöksentekoa sekä arvioida niiden vaikutuksia ikääntyneisiin. Arvioimme lausuttavana olevaa esitysluonnosta ikääntyneiden ihmisten aseman ja oikeuksien toteutumisen näkökulmasta.

Esitysluonnoksen tavoitteena todetaan olevan muun muassa paljon lääkkeitä käyttävien aseman parantaminen. Tämä on kannatettavaa. Vuosiomavastuuta ei tulisi korottaa.

Vanhusasiavaltuutetulle on tullut yhteydenottoja liittyen pienituloisten ja vähävaraisten ikääntyneiden ihmisten vaikeuksiin selviytyä taloudellisesta monien sosiaali- ja terveydenhuollon maksujen sekä suurten lääkekustannusten kanssa.

Maksukaton ollessa kalenterivuositainen paljon sote-palveluja tarvitsevat ikääntyneet ihmiset, joilla on lisäksi suuria lääkekustannuksia, voivat joutua vaikeuksiin maksujensa kanssa, jos niitä on paljon vuoden alkupuolella. Vanhusasiavaltuutettu pitää tärkeänä, että selvitettäisiin lisäksi mahdollisuutta jakaa omavastuuta osiin. Eri maksukattojen yhdistämistä tulisi myös tarkastella.

Esitysluonnoksessa on käsitelty kiitettävästi vaikutuksia ikääntyneiden ihmisten asemaan. Pääasiallisissa vaikutuksissa on todettu muun muassa, että korkeat lääkekustannukset ovat yleisempiä vanhemmassa kuin nuoremmassa ikäryhmässä ja tämän vuoksi muutoksesta hyötyvät painottuvat eläkeikäisiin. Vanhusasiavaltuutettu on esittänyt, että ikävaikutusten arviointia tarvitaan

päätöksenteon valmistelussa ja ohjeistus sen tekemiseksi tulisi laatia lainvalmistelun ja päätöksenteon tueksi.

Tilastokeskuksen mukaan 65 vuotta täyttäneitä on noin 1,3 miljoonaa ja määrä kasvaa tulevina vuosikymmeninä. 75 vuotta täyttäneitä on noin 601 000 ja 85 vuotta täyttäneitä yli 159 000. Yli 95 vuotta täyttäneitä on lähes 12 000.

Vuorela Marjut  
Vanhusasiavaltuutettu